

HE 198/2020 vp eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 ja 8 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia siten, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettaisiin nostamalla tuloarvoja 31 prosenttia. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja ehdotetaan alennettavaksi siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu olisi 40 prosenttia nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.

Muutoksen johdosta kuntien maksutuottojen arvioidaan alenevan noin 70 miljoonaa euroa. Tulomenetys tarkoittaa koko maan tasolla 26 prosentin vähennystä vuoden 2019 asiakasmaksutuottoihin verrattuna. Lisäksi esityksessä arvioidaan työllisyyden parantuvan noin 2 900 työllisellä vuoteen 2024 mennessä, minkä johdosta varhaiskasvatukseen tulisi 4 700 lasta lisää. Varhaiskasvatuksen kustannukset arvioidaan kasvavan 69 miljoonaa euroa vuositasolla tarkasteltuna. Kokonaisuutena varhaiskasvatuksen järjestämiskustannusten arvioidaan nousevan noin 100 miljoonalla eurolla vuositasolla.

Kuntaliitto muistuttaa, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaan kunta ei voi periä alle 27 euron asiakasmaksua, joten oikea nollatuloarvo jokaisessa perhekoossa on todellisuudessa 252 euroa varsinaista nollatuloarvoa korkeampi. Esityksen mukaan tämä on huomioitu kaikissa laskelmissa.

Perheen koko	Tuloarvo €/kk- maksu 0 €		Maksu alkaen 27 €, tulot vähintään		Maksu 288€, jos tulot enemmän kuin	
	1.8.2020	1.8.2021	1.8.2020	1.8.2021	1.8.2020	1.8.2021
2	2 136	2 798	2 388	3 050	4 823	5 485
3	2 756	3 610	3 008	3 862	5 443	6 297
4	3 129	4 099	3 381	4 351	5 816	6 786
5	3 502	4 588	3 754	4 840	6 189	7 275
6	3 874	5 075	4 126	5 327	6 561	7 762

Esityksen mukaan maksutuottomenetykset korvataan kunnille kohdistamalla aiempaa suurempi osuus (+2 prosenttiyksikköä) yhteisöveron tuotosta kunnille. Kuntaliitto pitää hyvänä sitä, että lainsäädäntömuutoksen talousvaikutusten korvaaminen kunnille täysimääräisesti noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä, toteuttaa hallitusohjelmaa ja tukee rahoitusperiaatteen toteutumista kuntien ja valtion välillä.

Kuntaliitto huomauttaa, että lakimuutoksesta aiheutuvat vaikutukset ja valittu kompensatiotapa eivät kohdistu kuntiin parhaalla mahdollisella tavalla. Kunnan saama kompensatio riippuu myös muuttuvista yhteisöverotuotoista eikä kompensatoin suuruudesta ole näin ollen varmuutta. Kuntaliitto toteaa, että varhaiskasvatusmaksujen alenema ja siihen liittyvä kompensatio kohdistuisivat paremmin, jos kompensointi tehtäisiin esimerkiksi osana kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskennallista 0-5-vuotiaiden perushintaa korottamalla. Kuntaliitto muistuttaa, että useissa asiaan liittyvissä aiemmissa lausunnoissa useat tahot ovat esittäneet huolensa kuntataloudellisista vaikutuksista ja kompensatiotavasta.

Lisäksi Kuntaliitto toteaa, että esityksessä ei millään tavalla oteta huomioon yksityisen palvelutoiminnan kokonaisuutta. Kunnissa on tahtotila pyrkiä siihen, että yksityinen toiminta olisi

kaikille perheille yhdenvertainen vaihtoehto. Tästä syystä esimerkiksi perheen tulot usein vaikuttavat perheelle myönnettävän palvelusetelin arvoon. Tulosidonnaisen palvelusetelin arvoa määriteltäessä periaatteena käytetään yleensä asiakasmaksulain mukaisia tuloarvoja. Nyt tehtävän muutoksen osalta ei ole millään tavalla huomioitu muutoksen vaikutuksia yksityisen palvelutuotannon ja kunnille muutoksesta aiheutuvien kustannusten osalta. Tämä osaltaan lisää kuntien kustannuspainetta ja jättää rahoitusvastuun tältä osin yksin kuntien hoidettavaksi. Kuntaliitto ei pidä tätä tässä taloudellisessa tilanteessa perusteltuna.

Kuntaliitto toteaa, että vaikka uudistus on perheille myönteinen, on se kuntien talouden kannalta haastava. Kuntaliitto ei voi tässä taloudellisessa tilanteessa pitää tätä toimenpidettä palvelun järjestäjän näkökulmasta kannatettavana ja epäilee myös mahdollisia työllisyysvaikutuksia. Varhaiskasvatuksen kustannukset nousevat todennäköisesti myös esitettyä enemmän ja kompensatiotapa on kuntien näkökulmasta haastava.

SUOMEN KUNTALIITTO

Terhi Päivärinta
johtaja

Jarkko Lahtinen
kehittämispäällikkö

Page URL:
<https://www.kuntaliitto.fi/lausunnot/2020/he-1982020-vp-eduskunnalle-laiksi-varhaiskasvatuksen-asiakasmaksuista-annetun-lain-5>